

Ifyllnadsstöd för vårdintyg för psykiatrisk tvångsvård

Observera att nedanstående text inte utgör en del av HSLF-FS 2018:54 Socialstyrelsens föreskrifter om att utfärda intyg i hälso- och sjukvården. Texten är endast tänkt som ett stöd för intygsutfärdande läkare.

Det finns en kopia av intyget sist i detta dokument med numrerade rutor kopplade till respektive informationstext.

1. Psykiatrisk tvångsvård (3 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård, LPT)

Enligt 3 § LPT kan patienten bara få tvångsvård om:

1. patienten lider av en allvarlig psykisk störning (som inte enbart är en utvecklingsstörning),
2. patienten har ett oundgängligt behov av psykiatrisk vård, som inte kan tillgodoses på annat sätt än genom att patienten är intagen på en sjukvårdsinrättning för sluten psykiatrisk tvångsvård, och
3. patienten inte samtycker till frivillig psykiatrisk vård eller om det finns grundat skäl att tro att vård inte kan ges med patientens samtycke.

Notera att vid bedömningen av vårdbehovet ska särskilt beaktas om patienten till följd av sin psykiska störning är farlig för annans personliga säkerhet eller fysiska eller psykiska hälsa.

2. Allvarlig psykisk störning

Vem har en allvarlig psykisk störning? Den som

- har psykossymtom, dvs. tecken på störd verklighetsuppfattning i form av t.ex. vanföreställningar, hallucinationer eller tankestörning, eller som beter sig desorganiserat, förvirrat och osammanhängande. Detta kan förekomma vid schizofreniliknande tillstånd och bipolära syndrom, och även vid t.ex. utvecklingsstörning, hjärnskador och demenssjukdomar

eller

- har psykossymtom eller allvarlig förvirring vid substansutlösta tillstånd i samband med abstinens och akut påverkan (till följd av alkohol eller andra droger)

eller

- har svår depression med självmordstankar eller självmordsplaner

eller

- har svårt personlighetsyndrom eller svårt ångestsyndrom (svårartad tvångsmässighet eller oförmåga att kontrollera sina impulser) som ger störd verklighetsuppfattning

eller

- har svår anorexia nervosa med risk för metabol påverkan på centrala kroppsfunktioner

eller

- är i en så allvarlig psykisk kris att påverkan på den psykiska funktionsnivån blir så uttalad att den är av psykotisk art.

Till personer med allvarlig psykisk störning räknas INTE den som enbart

- har ett substansbrukssyndrom (alkohol eller andra droger) utan allvarliga psykiska symtom
- har intellektuell funktionsnedsättning utan allvarliga psykiska symtom.

3. Bedömning av vårdbehovet enligt 3 § lagen om psykiatrisk tvångsvård, LPT

Hur bedömer läkaren det direkt nödvändiga (oundgängliga) vårdbehovet enligt LPT?
Bedömningen ska vara en sammanvägning av

- patientens aktuella psykiska tillstånd
- om det finns akut risk för patientens liv eller hälsa om vården inte blir av (här kan bl.a. somatiska tillstånd som diabetes vägas in)
- hur patientens sociala förhållanden är (tillgång till stöd i omgivningen)
- om tillräckligt stöd för patienten inte kan ordnas på något annat sätt (t.ex. via öppenvård eller via socialtjänstens resurser) än genom psykiatrisk slutenvård
- om vårdbehovet inte går att tillgodose på annat sätt än genom tvångsvård
- om patienten till följd av sin psykiska störning är farlig för annans personliga säkerhet eller annans fysiska eller psykiska hälsa.

Sammanfattningsvis är det alltså hälsotillståndet i kombination med situationen som avgör vårdbehovet

4. Eventuella övriga underlag av betydelse för bedömningen

Fälten ska endast fyllas i om det finns uppgifter av betydelse för bedömningen.

5. Patientens inställning till erbjuden psykiatrisk vård

Vård enligt LPT kan bli aktuell om patienten inte accepterar den erbjudna psykiatriska vården, eller om patienten inte kan ge sitt samtycke till vården, eller om patienten har en växlande inställning till erbjuden vård och genuint samtycke därmed inte bedöms föreligga.

6. Jäv enligt 7 kap. 4 § och 6 kap. 28–32 §§ kommunallagen (2017:725) eller 16-18 §§ förvaltningslagen (2017:900)

Om kommunallagen gäller för ärendet är en person jävig vid utfärdande av vårdintyg enligt 7 kap. 4 § och 6 kap. 28-32 §§ kommunallagen bl.a. om

1. saken angår honom eller henne själv eller hans eller hennes make, sambo, förälder, barn eller syskon eller någon annan närstående eller om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för den intygsutfärdande läkaren själv eller någon närstående,
2. om han eller hon eller någon närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång,
3. han eller hon har fört talan som ombud eller mot ersättning biträtt någon i saken, eller
4. det i övrigt finns någon särskild omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för hans eller hennes opartiskhet i ärendet.

Om förvaltningslagen istället gäller för ärendet är en person jävig vid utfärdande av vårdintyg enligt 16-18 §§ förvaltningslagen (2017:900) bl.a. om

1. denne eller någon närstående är part i ärendet eller kan påverkas av beslutet att utfärda vårdintyg i en inte oväsentlig utsträckning (t.ex. en person utfärdar vårdintyg för en förälder).
2. denne eller någon närstående har varit ställföreträdare eller ombud för en part i ärendet rörande vårdintyg eller för någon annan som kan antas påverkas av beslutet i en inte oväsentlig utsträckning (t.ex. om personen eller dennes maka/make även har varit god man för den enskilde)
3. det finns någon annan särskild omständighet som gör att dennes opartiskhet i ärendet kan ifrågasättas.

VÅRDINTYG
för psykiatrisk tvångsvård

Detta formulär ska användas vid behov av psykiatrisk tvångsvård enligt 3 § lagen (1991:1128) om psykiatrisk tvångsvård.(1)

Av 4 § samma lag framgår det att ett vårdintyg ska grundas på en särskild läkarundersökning.

Vårdintyget utfärdas

Datum

Patientuppgifter

Efternamn och förnamn

Personnummer/samordningsnummer

Identiteten styrkt genom

Iakttagelser vid undersökningen (2) (3)

Ange de iakttagelser (psykiatriska och somatiska statusfynd) som är av betydelse för bedömningen av hälsotillstånd och vårdbehov

Patientuppgifter

Efternamn och förnamn	Personnummer/samordningsnummer
-----------------------	--------------------------------

Eventuella övriga underlag av betydelse för bedömningen (4)

Uppgifter från patienten själv
Information från andra personer än patienten
Uppgifter från patientens journal
Uppgifter från andra handlingar än patientens journal

Patientuppgifter

Efternamn och förnamn	Personnummer/samordningsnummer
-----------------------	--------------------------------

Bedömning av patientens allvarliga psykiska störning (2)

Sammanfatta vad i hälsotillståndet som ligger till grund för bedömningen att patienten har en allvarlig psykisk störning

Fyllnadsstöd

HSLF-FS 2020:87 - Bilaga 1 a (2020-12)

Patientens inställning till erbjuden psykiatrisk vård (5)

☐	Patienten motsätter sig vården
☐	Patienten accepterar vården men det finns grundad anledning att tro att den inte kan ges med dennes samtycke

Patientuppgifter

Efternamn och förnamn	Personnummer/samordningsnummer
-----------------------	--------------------------------

Bedömning av patientens vårdbehov (3)

Ange varför patienten har ett oundgängligt (direkt nödvändigt) behov av psykiatrisk vård som inte kan tillgodoses på annat sätt än genom sluten psykiatrisk tvångsvård

Utfåtande

Intygsutfärdande läkare bedömer

- att det finns sannolika skäl för att förutsättningarna för tvångsvård är uppfyllda, och
- att jäv enligt 7 kap. 4 § och 6 kap. 28–32 §§ kommunallagen (2017:725) eller 16–18 §§ förvaltningslagen (2017:900) inte föreligger (6)

Underskrift	Datum
Namnförtydligande	Befattning
Har svensk läkarlegitimation ☐	Har inte läkarlegitimation, men Socialstyrelsens dispens att utfärda vårdintyg ☐
Telefon (inkl. riktnummer)	E-post

Vårdenhet		
Adress	Postnummer	Postort
Telefon (inkl. riktnummer)	E-post	